

Opmars hengelsport in onderwijs

Tekst: Gert-Jan Buijs
Fotografie: Groene Welle en Clusius College

Ook in het onderwijs is de sportvisserij in opmars. Bij het Clusius College loopt inmiddels het eerste schooljaar van de Sportvisacademie Alkmaar. De Groene Welle in Zwolle verwelkomt in september de eerste lichter studenten.

Sportvisserij is hot. In brede kring begint door te dringen dat de sportvisserij met een jaaromzet van ruim 700 miljoen euro een volwassen economische branche is. Waterschappen, Rijkswaterstaat en tal van 'groene en natte' organisaties ontdekken dat er een grote betrokkenheid, veel kennis en een prima samenwerking met de sportvisserij mogelijk is. De oprichting van sportvisacademies gericht op toerisme, handel en waterbeheer is dan ook een logische stap.

Brede steun

De maatschappelijke positie van sportvisserij is sterk toegenomen. Dat is bijvoorbeeld af te meten aan de bedrijven en

instanties die de opleiding van het Clusius steunen. Sportvisserij Nederland en de Hengelsportfederatie Noord West Nederland liggen uiteraard voor de hand. Maar partners als Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, onderzoeksinstituut Imares IJmuiden, de Coöperatie Aquacultuur Nederland, Handy Fish Heiloo en groene brancheorganisatie Aequor geven aan dat de Sportvisacademie een veel breder gebied bestrijkt dan sec sportvisserij. Met de opleiding die in september van start gaat aan De Groene Welle is het niet anders. Bovendien zullen de sportvisacademies in Alkmaar en Zwolle nauw gaan samenwerken.

Zweeds voorbeeld

Het is niet zo dat er op een dag iemand uit zijn bed stapte en dacht 'laat ik maar eens een sportvisacademie gaan opzetten'. Volgens Ton van der Spiegel, teamleider van de Sportvisacademie Alkmaar, ligt de kiem bij Piet Tromp, vestigingsdirecteur van het Clusius. "Hij was erg gecharmeerd van de cursussen die de Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij gaf voordat die met de Nederlandse Vereniging Van Sportvisserijfederaties fuseerde tot Sportvisserij Nederland. Als onderwijsman en gedreven vliegvisser vroeg hij zich af of die stof ook niet in het reguliere onderwijs aangeboden moest worden."

Het bleef lang bij een idee. Maar Tromp is ook een liefhebber van Scandinavië. In Zweden zag hij dat de sportvisserij er op een professioneel niveau staat. Met visgidsen en waterbeheerders die wisten waar ze het over hadden, simpelweg omdat ze er gericht voor waren opgeleid. In de stad Forshaga bleek een heuse Sportfiske Akademin te zetelen. Deze privéschool bestaat sinds 1997 en wordt erkend en gecontroleerd door het Zweedse ministerie van onderwijs. Het niveau is vergelijkbaar met het Nederlandse MBO.

Passie als motivatie

Na deze eye-opener wist Tromp genoeg en ging aan de slag. Van der Spiegel: "Een nieuwe opleiding van de grond af opbouwen is een lange, moeilijke weg. Je moet dan door heel veel bestuurslagen heen." In plaats van het wiel helemaal opnieuw te gaan uitvinden, besloot Tromp

Mbo Sportvisserij

Maak van sportvissen je beroep

OUTDOOR LIFE

Locatie: Clusius College Alkmaar
Duur: 3 jaar voor BOL niveau 3
4 jaar voor BOL niveau 4
Richtingen: Natuur- en waterbeheer
Detail- en groothandel
Recreatie en toerisme
Informatie: www.clusius.nl
www.sportvisacademie.nl

Aankomende door: Sportvisserij Nederland, Federatie van Hengelsportverenigingen Noord West Nederland, Hengelsportfederatie Noord West Nederland, Noord Nederlandse Onderwijsverenigingen, Aequor, Imares IJmuiden en Coöperatie Aquacultuur Nederland.

CLUSIUS COLLEGE

Jouw wereld, jouw toekomst!

De studenten van het Clusius college geven visles aan kinderen.

de Sportvisacademie Alkmaar in te bedden in bestaande opleidingen die de meeste raakvlakken met de sportvisserij hebben. Zo kwam hij terecht bij de 'groene' studierichtingen, zoals natuur- en landschapsbeheer en groenrecreatie. De hengelsportsector, waterschappen en een keur aan andere 'natte' organisaties zagen ogenblikkelijk het nut van de opleiding in en de rest is geschiedenis. Inmiddels is dus de eerste lichting studenten van de Sportvisacademie Alkmaar halverwege het eerste jaar. Het is een MBO-opleiding, die je kunt volgen op niveau 3 of 4. Met niveau 4 kun je doorstromen naar het HBO.

Van der Spiegel: "De belangstelling is heel groot. Dat kan ook niet anders. Heel veel jeugd doet aan sportvissen. Wij trekken onder meer jongeren die niet tevreden zijn over hun huidige opleiding. De passie voor sportvisserij is net dat extra zetje dat ze nodig hebben. Er zitten erbij die best moeilijk zijn. Het is dan hun passie die voor een doorbraak zorgt. Dat zien wij gebeuren. Aan de andere kant zijn er ook studenten die hun HBO-studie opzij zetten voor de sportvisacademie. We hebben studenten van 17 tot 28 jaar. We zijn in augustus 2009 begonnen met 44 studenten en dat zijn er nog steeds 44", zegt Van der Spiegel. "We hadden slechts twee uitvallers, maar die zijn snel vervangen door twee nieuwe instromers."

Streng eisen

Het is uiteraard een grote misvatting dat de studenten alleen maar goed leren vissen. De diverse partners steu-

nen de sportvisacademies niet voor niks. Bovendien is het Ministerie van Onderwijs nogal streng als het gaat om het erkennen van nieuwe opleidingen, aangezien erkenning ook betekent dat het rijk financieel bijdraagt. "Je moet voldoen aan strenge eisen", zegt Van der Spiegel. "De onderwijsinspectie houdt je goed in de gaten. Wij moeten heel goed nadenken hoe we onze doelen binnen de gestelde kaders moeten verwezenlijken. Welke competenties brengen we onze studenten bij? Welke vaardigheden? Welke basiskennis? Het gaat ons lukken. Sportvisserij is een deel, maar ook de identiteit van de opleiding." Dat de rijksoverheid de beide sportvisacademies erkent, is het ultieme bewijs dat de sportvisserij als branche inmiddels goed op de kaart staat.

Het eerste jaar is daarom breed opgezet. De student kan zich oriënteren binnen het hele scala van mogelijkheden. Maar 'gewone' vakken als Nederlands, wiskunde, scheikunde en een vreemde taal maken ook deel uit van het lespakket. Daarnaast is er veel praktijk: maritieme biologie, ecologie, sportvistechieken en materiaalkennis. Bovendien mag het ook best leuk zijn. Vissen op het binnenwater en op zee, in binnen- en buitenland horen er ook bij.

Van visgids tot jachthavenbeheerder

Wie afstudeert in natuur- en waterbeheer kan aan de slag bij water- en recreatieschappen, natuur- en milieuorganisaties en gemeentelijke en provinciale diensten.

Volgens Ton van der Spiegel voldoet de opleiding aan de strengste eisen

Vakkennis kan worden opgedaan in de richting detail- en groothandel. Een baan bij een hengelsportzaak, dierenspecialzaak of een groothandel ligt dan voor de hand. De studierichting toerisme en recreatie maakt een carrière mogelijk als bijvoorbeeld visgids, wedstrijdorganisator of jachthavenbeheerder. Viskweek is ook zo'n specialisatie die, met het steeds schaarser worden van vis, weleens een gat in de markt zou kunnen blijken te zijn.

Hoge verwachtingen

Bij De Groene Welle in Zwolle start in september de tweede sportvisacademie van ons land. "Ontstaan uit marktwerking en enthousiasme", zegt Roelof Schut, docent en beleidsontwikkelaar van de Sportvisacademie Zwolle. "Ook hier in het oosten lopen veel mensen rond met affiniteit met sportvissen. Wij hebben een samenwerkingsverband met de Sportvisacademie Alkmaar. Wij hebben hun visie en format gekregen." Uiteraard is ook hier de sportvistak grondig in de bestaande groene opleidingen gevlochten. En ook in Zwolle zal van vrijheid blijheid geen sprake zijn. "Dat maken wij al tijdens een intakegesprek duidelijk. Sportvisserij is een deel van de opleiding. Vistechniek en materiaalkennis gaan we zeker doen, maar we gaan niet de hele dag

Roelof Schut: "De opleiding is ontstaan uit marktwerking en enthousiasme."

vissen. Vissen is een hobby. Onze studenten zijn mensen die stuk voor stuk graag vissen. Wat is er mooier dan een beroep te leren dat aansluit bij je hobby?" Schut heeft hoge verwachtingen. "Een maand nadat wij bekendmaakten dat wij ook een sportvisopleiding gingen starten, hadden we al 20 tot 25 aanmeldingen. Dat is een klas vol." Bij de Groene Welle was vooraf stilletjes op één klas gerekend, maar er is alle kans dat er nog een tweede bijkomt.

KRW

Nu de sportvisserij zich nadrukkelijk middenin de maatschappij nestelt, is het zaak dat de sector blijft bijdragen aan het eigen bestaansrecht. De sportvisacademies kunnen daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Afgestudeerde studenten die straks uitstromen naar waterschappen, gemeentes, provincies, groene organisaties, etc. zullen daar allemaal het 'sportvis-gen' inbrengen. Natuurlijk profiteert de sportvisserij daarvan. Maar op heel veel fronten staan de neuzen van sportvissers en organisaties die het goed voorhebben met de ecologische kwaliteit van ons water dezelfde kant op. Juist hier is voor alle partijen nog veel moois te beleven. "Onze strategie is een eigen arbeidsmarkt te creëren", vat Van der Spiegel samen. **V**

Sportfiske Akademin

De Nederlandse sportvisacademies zijn opgezet naar het voorbeeld van de Sportfiske Akademin in het Zweedse Forshaga. Deze privé-school bestaat sinds 1997 en heeft zijn bestaansrecht in de Scandinavische hengelsportsector en ver daarbuiten inmiddels wel bewezen. "Onze studenten komen uit Zweden maar ook uit Noorwegen, Denemarken en zelfs Duitsland, zegt Cornelis Hollestein, leraar/instructeur aan de Sportfiske Akademin. "We hebben twee niveaus; een driejarige opleiding, vergelijkbaar met het Nederlandse middelbaar beroepsonderwijs en een tweejarige op hbo-niveau. Tegen de tijd dat de studenten van de driejarige opleiding de school verlaten, heeft 80 tot 90 procent van hen al een baan. Bij de tweejarige opleiding is dat een stuk minder, maar een groot deel studeert verder aan universiteiten of hogescholen."

"Ons doel is hooggekwalificeerd personeel af te leveren voor de hele sportvisindustrie. Van visfarms tot viskampen, van gidsen tot hengelsportwinkeliers, van managers tot groothandelaren. Stages maken een groot deel uit van het onderwijs, leren door te doen. Wij bieden niet alleen stages in Zweden en Noorwegen, maar ook in Finland, IJsland, Ierland, Spanje, Slovenië, Rusland, Argentinië, Japan, Nieuw-Zeeland, Tobago, enzovoort. "

De lijst succesvolle oud-studenten is indrukwekkend, stelt Hollestein. "Sommigen reizen de wereld af om hun klanten naar de exclusiefste rivieren te gidsen of waar dan ook waar het vissen op dat moment het beste is. Anderen zijn succesvol met gidsbedrijven in Scandinavië voor het vissen op recordheibotten of grote zalm, sommigen werken in de groothandel, winkels of viskampen. Deze resultaten zijn te danken aan de nauwe samenwerking met de hengelsportbranche, maar natuurlijk ook aan de opzet en de kwaliteit van onze opleiding." Of de Nederlandse sportvisacademies ook in Nederland eenzelfde succes zullen zijn, vindt Hollestein een moeilijke vraag. "Als we naar de huidige Nederlandse situatie kijken, dan kun je stellen dat er daar nog weinig visserijen zijn waarbij gidsen een rol kunnen spelen, zoals vliegvisserijen, of trollen op Atlantische zalm of zeeforel. Er zijn zover ik weet ook geen viskampen. Dat betekent dat tenzij studenten uitvliegen naar andere delen van de wereld de meeste van hen werk zullen moeten vinden in de handel en vismanagement. Aan de andere kant, als je kijkt naar het aantal hengelsportzaken en groothandelaren en op welk niveau ze bij waterschappen, Rijkswaterstaat en andere instellingen met het managen van de visstand bezig zijn, dan is er in Nederland een veel grotere arbeidsmarkt dan bij ons in Zweden."

De animo voor de sportvisopleidingen is groot.

